

Handling 2020 nr 276

Förlängning av beslut om tillfälliga möjligheter att delta i sammanträden på distans

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag i tjänsteutlåtande den 30 oktober 2020 med tillägg enligt yrkande från MP, V, S, D, M, L och C den 4 december 2020 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

1. Möjligheten för ledamöter i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och övriga nämnder samt krisledningsnämnden att delta vid sammanträden på distans i enlighet med kommunfullmäktiges beslut den 16 april 2020, § 10, förlängs till och med den 30 juni 2021.
2. Tilläggen i kommunfullmäktiges arbetsordning 9 §, likalydande kapitel 3 i reglementena för kommunstyrelsens och stadens nämnder § 9 samt krisledningsnämndens reglemente § 4 förlängs att gälla till och med den 30 juni 2021.
3. Kommunstyrelsen säkerställer att samtliga politiska sekreterare kan delta på distans vid kommunstyrelsens sammanträden snarast, dock senast i december 2020.
4. Kommunstyrelsen säkerställer att gruppledarna för samtliga partier i kommunfullmäktige snarast kan delta på distans vid kommunstyrelsens sammanträden, och informeras löpande om läget gällande Covid-19 i stadens verksamheter.
5. Ledamöter och ersättare, i samtliga nämnder och bolag rekommenderas delta på distans vid samtliga sammanträden, dock ska ordförande samt justerare av protokollet närvara fysiskt.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Ordföranden Axel Josefson (M) yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag och tilläggsyrkande från MP, V, S, D, M, L och C den 4 december 2020 samt avslag på yrkande från SD den 25 november 2020.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkade bifall till yrkande från SD den 25 november 2020.

Karin Pleijel (MP) yrkade bifall till yrkande från MP, V, S, D, M, L och C den 4 december 2020 och avslag på yrkande från SD den 25 november 2020.

Kommunstyrelsen beslutade först utan omröstning att bifalla stadsledningskontorets förslag.

Kommunstyrelsen beslutade herefter att bifalla tilläggsyrkande från MP, V, S, D, M, L och C.

Jörgen Fogelklou (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Elisabet Lann (KD) antecknade som yttrande en skrivelse från den 4 december 2020.

Göteborg den 9 december 2020
Göteborgs kommunstyrelse

Axel Josefson

Mathias Sköld

Tilläggsyrkande
Särskilt yttrande

MP, V, S, D, M, L, C
KD

2020-12-04

2.1.12

Yrkande angående – Förlängning av beslut om tillfälliga möjligheter att delta i sammanträden på distans

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Kommunstyrelsen säkerställer att samtliga politiska sekreterare kan delta på distans vid kommunstyrelsens sammanträden snarast, dock senast i december 2020.
2. Kommunstyrelsen säkerställer att gruppledarna för samtliga partier i kommunfullmäktige snarast kan delta på distans vid kommunstyrelsens sammanträden, och informeras löpande om läget gällande Covid-19 i stadens verksamheter.
3. Ledamöter och ersättare, i samtliga nämnder och bolag rekommenderas delta på distans vid samtliga sammanträden, dock ska ordförande samt justerare av protokollet närvara fysiskt.
4. I övrigt bifalla tjänsteutlåtandet

Yrkandet

Vi har ett allvarligt läge vad gäller smittspridningen av Covid-19. Restriktionerna har redan varat längre än vad vi från början trodde, och de har nyligen skärpts ytterligare. Sannolikt kommer restriktioner även att fortsätta gälla under en längre period. Göteborgs stad har haft tid på sig att anpassa sig till den nya verkligheten, och har i mångt och mycket lyckats väl. Dock kvarstår en del åtgärder att önska. En lång tid av begränsad möjlighet för politisk debatt och deltagande för förtroendevalda riskerar att skada demokratin.

Det är viktigt att alla politiskt förtroendevalda i Göteborg tar den ökande smittspridningen på största allvar, och gör allt vi kan för att minska densamma. Vi ska föregå med gott exempel när det gäller att minska smittspridningen samtidigt som den politiska styrningen av Göteborg ska kunna fortsätta på ett effektivt sätt trots pandemin. Det är också viktigt ur en demokratisk synvinkel att samtliga förtroendevalda i Göteborg ges en reell möjlighet att följa rekommendationerna och kunna delta i förarbete och beslutsfattande. Vi vill säkerställa att våra förtroendevalda tar sitt ansvar, men också att de ska kunna göra det.

Yrkande

2020-11-25

Yrkande ärende 2.1.12

Förlängning av beslut om tillfälliga möjligheter att delta i sammanträden på distans

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att per omgående säkerställa att digitala möten går att genomföras.

I kommunstyrelsen och fullmäktige

2. I övrigt bifalla tjänsteutlåtandet

Yrkandet

Det är under all kritik att Sveriges näst största stad ännu inte kan genomföra digitala möten med voteringar i bla kommunfullmäktige. Detta är något många andra kommuner och regioner säkrat upp för flera månader sedan.

Sverigedemokraterna flaggade tidigt för att detta måste säkerställas då vi inte vet hur länge vi kommer vara drabbade av rådande pandemi.

Om vi inte klarar av detta med nuvarande leverantörer av de IT-tjänster vi har, bör dessa kontrakt sägas upp och nya tecknas.

Nacka kommun använder en lösning för säkra videomöten som heter Compodium, som fungerar ihop med BankID.

Andra tjänster som Skype, Teams och Facetime, kan ha krypterad överföring, men saknar ofta stark autentisering. Vilket inte alltid möjliggör sekretessärenden på distans.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-10-30

Diarienummer 0693/20

Handläggare

Mathias Sköld

Telefon: 031- 368 02 10

E-post: mathias.skold@stadshuset.goteborg.se

Förlängning av beslut om tillfälliga möjligheter att delta i sammanträden på distans

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Möjligheten för ledamöter i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och övriga nämnder samt krisledningsnämnden att delta vid sammanträden på distans i enlighet med kommunfullmäktiges beslut den 16 april 2020, § 10, förlängs till och med den 30 juni 2021.
2. Tilläggen i kommunfullmäktiges arbetsordning 9 §, likalydande kapitel 3 i reglementena för kommunstyrelsens och stadens nämnder § 9 samt krisledningsnämndens reglemente § 4 förlängs att gälla till och med den 30 juni 2021.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 16 april 2020, § 10, att möjliggöra för ledamöter i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och övriga nämnder att delta vid sammanträden på distans. Beslutet reglerades genom ett tillägg i kommunfullmäktiges arbetsordning 9 §, det gemensamma och likalydande kapitel 3 i reglementena för kommunstyrelsen och stadens nämnder § 9 samt reglementet för krisledningsnämnden, § 4.

Med hänsyn till att pandemin alltjämt pågår och då de behov av att minska risken för smittspridning samt säkerställa nämndernas beslutsförhet, som låg till grund för det tidigare beslutet att tillåta ledamöter att delta på distans, gör sig fortsatt gällande så föreslår stadsledningskontoret att den tillfälliga möjligheten för ledamöter att delta vid sammanträden på distans behöver förlängas med ytterligare ett halvår till den 30 juni 2021.

Bedömning ur ekonomisk och social dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några övriga särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner än de som framgår av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande i bilagan till detta tjänsteutlåtande.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret inte har funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bilaga

Kommunfullmäktiges protokollsutdrag 2020-04-16, § 10 inklusive stadsledningskontorets tjänsteutlåtande

Ärendet

Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige har att ta ställning till en förlängning av den tillfälliga möjligheten för ledamöter i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och övriga nämnder att delta i sammanträden på distans. Eftersom den nuvarande möjligheten enbart funnits en kortare tid i en extraordinär situation när människor ska undvika att samlas har de långsiktiga konsekvenserna av distanssammanträden inte kunna utvärderas. Med hänsyn till detta bedöms det fortsatt nödvändigt att tidsbegränsa beslutet.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade den 16 april 2020, § 10, att möjliggöra för ledamöter i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och övriga nämnder att delta vid sammanträden på distans fram till den 31 december 2020. Beslutet reglerades genom ett tillägg i kommunfullmäktiges arbetsordning 9 § det gemensamma och likalydande kapitel 3 i reglementena för kommunstyrelsen och stadens nämnder § 9 samt reglementet för krisledningsnämnden, § 4.

Anledningen till beslutet var att minska risken för smittspridningen av coronaviruset covid-19 under den rådande pandemin och kunna skydda riskgrupper och personer över 70 år i enlighet med myndigheters och regeringens uppmaning. Möjligheten till distanssammanträden har använts flitigt i stadens nämnder.

Pandemin är inte över, smittspridningen i landet ökar och många av regeringens restriktioner och åtgärder, bland annat förbud mot större sammankomster för att minska smittspridningen, har förlängts på obestämd tid. Dessutom har Folkhälsomyndigheten tillsammans med Smittskydd Västra Götaland beslutat att skärpa råden i Västra Götaland. De skärpta råden innebär bland annat avrådan från att vistas i inomhusmiljöer och att avstå från att delta vid exempelvis möten. Beslutet gäller från och med den 29 oktober 2020 till och med den 19 november 2020, men kan förlängas.

Det finns därför behov av fortsatta insatser mot smittspridning, och möjligheter till deltagande vid möten på distans är en av dem.

Stadsledningskontorets bedömning

Det beslut som fattades av kommunfullmäktige i april om möjligheten att hålla distanssammanträden tidsbegränsades till och med årsskiftet och stadsledningskontoret gjorde då bedömningen att det skulle kunna bli aktuellt att förlänga beslutet efter en förnyad bedömning av behovet.

Med hänsyn till att pandemin alltjämt pågår och då de behov av att minska risken för smittspridning samt säkerställa nämndernas beslutsförhet, som låg till grund för det tidigare beslutet att tillåta ledamöter att delta på distans, gör sig fortsatt gällande så föreslår stadsledningskontoret att den tillfälliga möjligheten för ledamöter att delta vid sammanträden på distans behöver förlängas med ytterligare ett halvår till den 30 juni 2021.

Eftersom den nuvarande möjligheten enbart funnits en kortare tid i en extraordinär situation när människor ska undvika att samlas har de långsiktiga konsekvenserna av distanssammanträden inte kunna utvärderas. Det under år 2020 parallellt pågående pilotprojektet med möjlighet att tillåta ledamöter att delta på distans i tre av stadens nämnder ska nu följas upp av stadsledningskontoret och de tre nämnderna och utmynna i

en gemensam utvärdering avseende såväl funktionalitet som efterfrågan och praktisk tillämpning.

Genom att tidsbegränsa giltigheten av även det här beslutet säkerställer fullmäktige att beslutet gäller temporärt, och att det när situationen stabiliserats kan ske en utvärdering ur samtliga perspektiv som påverkas när deltagande i sammanträde sker på distans.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Tillfälliga möjligheter att delta i sammanträden på distans

§ 10, 0693/20

Beslut

Enligt kommunstyrelsens förslag:

1. Fullmäktiges ledamöter får, när särskilda skäl föreligger, delta i fullmäktiges sammanträden på distans. Ett tillägg görs i Arbetsordning för Göteborgs kommunfullmäktige i ett nytt andra stycke i 9 § enligt vad som framgår av bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Kommunstyrelsens och övriga nämnders ledamöter får, när särskilda skäl föreligger, delta i styrelsens eller nämndens sammanträden på distans. Ett tillägg görs i det gemensamma och likalydande kapitel 3 i reglementena för kommunstyrelsen och stadens nämnder i ett nytt sista stycke i § 9 enligt vad som framgår av bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
3. Krisledningsnämndens ledamöter får, när särskilda skäl föreligger, delta i krisledningsnämndens sammanträden på distans. Ett tillägg görs i reglementet för krisledningsnämnden i ett nytt andra stycke i § 4 enligt vad som framgår av bilaga 3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
4. Tilläggen i kommunfullmäktiges arbetsordning 9 §, i likalydande kapitel 3 i reglementena för kommunstyrelsens och stadens nämnder § 9 samt i krisledningsnämndens reglemente § 4 gäller till och med den 31 december 2020.

Handlingar

2020 nr 83.

Tilläggsyrkande från MP, V och FI den 16 april 2020.

Yttrande från M, S, L, C och KD den 16 april 2020.

Yrkanden

Jörgen Fogelklou (SD), Jonas Attenius (S) och Axel Josefson (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Bosse Parbring (MP), Jessica Blixt (D), Stina Svensson (FI) och Daniel Bernmar (V) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag och tilläggsyrkande från MP, V och FI den 16 april 2020.

Propositionsordning

Kommunfullmäktige beslutar först att bifalla kommunstyrelsens förslag.

Ordföranden ställer herefter propositioner på bifall respektive avslag på tilläggsyrkandet från MP, V och FI och finner att det avslagits.

Protokollsanteckning

Ledamöterna från M, S, L, C och KD antecknar som yttrande en skrivelse från den 16 april 2020.

Justering

Protokollet under denna paragraf förklaras omedelbart justerat.

Protokollsutdrag skickas till

Stadens nämnder
Styrande dokument

Dag för justering

2020-04-16

Vid protokollet

Sekreterare

Lina Isaksson

Ordförande

Anneli Rhedin

Justerande

Pär Gustafsson

Justerande

Håkan Eriksson

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-03-29

Diarienummer 0693/20

Handläggare: Ellinor Malmberg

Telefon: 031-368 04 04

E-post: ellinor.malmberg@stadshuset.goteborg.se

Tillfälliga möjligheter att delta i sammanträden på distans

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Fullmäktiges ledamöter får, när särskilda skäl föreligger, delta i fullmäktiges sammanträden på distans. Ett tillägg görs i Arbetsordning för Göteborgs kommunfullmäktige i ett nytt andra stycke i 9 § enligt vad som framgår av bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Kommunstyrelsens och övriga nämnders ledamöter får, när särskilda skäl föreligger, delta i styrelsens eller nämndens sammanträden på distans. Ett tillägg görs i det gemensamma och likalydande kapitel 3 i reglementena för kommunstyrelsen och stadens nämnder i ett nytt sista stycke i § 9 enligt vad som framgår av bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
3. Krisledningsnämndens ledamöter får, när särskilda skäl föreligger, delta i krisledningsnämndens sammanträden på distans. Ett tillägg görs i reglementet för krisledningsnämnden i ett nytt andra stycke i § 4 enligt vad som framgår av bilaga 3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
4. Tilläggen i kommunfullmäktiges arbetsordning 9 §, i likalydande kapitel 3 i reglementena för kommunstyrelsens och stadens nämnder § 9 samt i krisledningsnämndens reglemente § 4 gäller till och med den 31 december 2020.
5. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning

Rådande pandemi med smittspridning av coronaviruset covid -19 har medfört stor påverkan på samhället. För att minska risken för spridning av viruset har bl.a. större sammankomster förbjudits enligt regeringsbeslut. I samband härmed har fråga uppkommit om möjlighet för ledamöter i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och stadens nämnder att delta vid sammanträden på distans. Några nämnder har sedan tidigare, inom ramen för ett pilotprojekt (diarienummer 0580/19, bilaga 4), möjlighet att hålla sammanträden med ledamöter på distans, men då måste önskemålet att delta på distans anmälas sju dagar i förväg. Stadsledningskontorets förslag är att det ska vara upp till varje nämnd att besluta om vilka regler som ska gälla för anmälan av deltagande i sammanträde på distans. Kommunallagens krav på ljud- och bildöverföring i realtid måste efterkommas för att det ska vara möjligt att fatta beslut vid sammanträden med ledamöter närvarande på distans.

Bedömning ur ekonomisk dimension

I ärendet när kommunfullmäktige beslutade om medgivande för sammanträden på distans inom ramen för ett pilotprojekt (diarienummer 0580/19, bilaga 4), och ärendet som beskrev möjligheterna för distansdeltagande i nämnder, utskott och styrelser (diarienummer 0454/18, bilaga 5) redogjordes för att distanssammanträden kan medföra initialt ökade kostnader i form av utrustning och utbildning. Det bedömdes vara rimligt att samtliga nämnder har tillgång till lokaler där det är möjligt att hålla videokonferens på ett sådant sätt att kraven för beslutsfattande på distans uppfylls vad gäller överföring av ljud och bild samt deltagande på lika villkor. Hur kostnaderna för framför allt nödvändig utrustning ska finansieras har inte tagits ställning till i de tidigare ärendena.

Bedömningen som tidigare gjorts av Intraservice är att de iPads som respektive nämnd tillhandahåller de förtroendevalda inte uppfyller kravet på stabil överföring av ljud och bild. För att sammanträden med ledamöter som deltar på distans ska kunna genomföras på ett så bra sätt som möjligt krävs datorer med kamera, tangentbord, mus och headset. De som önskar delta på distans har inom ramen för pilotprojektet möjlighet att få låna dator med rätt utrustning för ändamålet. Huruvida samtliga stadens nämnder har tillgång till lånedatorer har inte undersökts. När det gäller utbildningsinsatser för praktisk användning av videokonferens tjänsten bedöms dessa kunna hållas i respektive nämnds regi i form av e-learning samt praktiska övningstillfällen.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret inte har funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Mot bakgrund av den risk för smitta som just nu föreligger, och myndigheters och regeringens uppmaning att skydda riskgrupper och personer över 70 år, föreslår stadsledningskontoret att kommunfullmäktige beslutar att kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och samtliga nämnder ska ha de juridiska förutsättningarna att låta ledamöter delta i sammanträden på distans. Att möjliggöra sammanträden där ledamöter deltar på distans minskar sårbarheten avseende beslutsförheten i en tid då många beslut behöver fattas. Det ska dock inte underskattas att sammanträden där ledamöter deltar på distans också kan medföra att medborgarna riskerar att inte kunna komma i kontakt med sina folkvalda företrädare på det sätt som önskas. Med tanke på behovet av snabba åtgärder i nuläget föreslår stadsledningskontoret att kommunfullmäktige beslutar om möjlighet för ledamöter att delta i sammanträden på distans, men att beslutet är tidsbegränsat till att avse år 2020, vilket också motsvarar den som gäller för pilotprojektet. Möjligheten att hålla delta i sammanträden på distans kan förlängas om behovet kvarstår vid årets slut.

Bilagor

1. Förslag till arbetsordning för Göteborgs kommunfullmäktige
2. Förslag till gemensamt och likalydande kapitel 3 i reglementena för kommunstyrelsen och stadens nämnder
3. Förslag till Reglemente för krisledningsnämnden
4. Tjänsteutlåtande ”Medgivande för nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, nämnden för intraservice och stadsdelsnämnden Lundby att hålla sammanträden med ledamöter på distans inom ramen för ett pilotprojekt”
5. Tjänsteutlåtande ”Möjligheter till distansmöten för nämnder, utskott och styrelser”

Ärendet

Frågan om att juridiskt möjliggöra för ledamöter i såväl kommunfullmäktige som i kommunstyrelsen och stadens nämnder att i vissa fall kunna delta vid sammanträden på distans har aktualiserats de senaste veckorna. Genom de föreslagna besluten ges fullmäktige, kommunstyrelsen och stadens övriga nämnder juridiska förutsättningar att hålla distanssammanträden. Eftersom konsekvenserna av beslutet är svåra att förutse bör beslutet vara tidsbegränsat.

Beskrivning av ärendet

Rådande pandemi med smittspridning av coronaviruset covid -19 har medfört stor påverkan på samhället. För att minska risken för spridning av viruset har bl.a. större sammankomster förbjudits enligt regeringsbeslut. I samband härmed har fråga uppkommit om möjlighet för ledamöter i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och stadens nämnder att delta vid sammanträden på distans. Mot bakgrund av den risk för smitta som just nu föreligger, och myndigheters och regeringens uppmaning att skydda riskgrupper och personer över 70 år, föreslår stadsledningskontoret att kommunfullmäktige beslutar att kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och samtliga nämnder ska ha de juridiska förutsättningarna att låta ledamöter delta i sammanträden på distans. Några nämnder har sedan tidigare, inom ramen för ett pilotprojekt (diarienummer 0580/19, bilaga 4), möjlighet att hålla sammanträden med ledamöter på distans, men då måste önskemålet att delta på distans anmälas sju dagar i förväg. I detta ärende föreslås att det ska vara upp till varje nämnd att avgöra vilka regler som gäller för anmälan av deltagande på distans, men att kravet på ljud- och bildöverföring i realtid, och på att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor, måste efterkommas eftersom beslutsförheten på möten annars går om intet.

Rättsliga förutsättningar för sammanträden på distans

I 5 kap. 13 § kommunallagen (2017:725), KL anges att fullmäktiges kungörelse om sammanträde ska innehålla uppgift om plats för sammanträdet. Enligt 6 kap. 23 § KL bestämmer nämnderna plats för sina sammanträden. Med plats måste i dessa sammanhang förstås en fysisk plats. Fullmäktiges och nämndernas sammanträden ska således äga rum på en fysisk plats.

De grundläggande bestämmelserna om distansmöten återfinns i 5 kap. 16 § KL. Ledamöter får delta i fullmäktiges sammanträden på distans om fullmäktige har beslutat det. Deltagandet ska i sådant fall ske genom ljud- och bildöverföring i realtid samt på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra och delta på lika villkor. En ledamot som deltar på distans ska anses närvarande vid nämndens sammanträde.

Enligt 6 kap. 24 § KL åligger det fullmäktige att besluta i vilken utsträckning ledamöter får delta i en nämnds sammanträden på distans. I det fall fullmäktige i reglementet anger att deltagande på distans får ske i en nämnd, kan fullmäktige därefter överlåta till nämnden att närmare bestämma i vilka situationer deltagande på distans ska få ske och vad som ytterligare ska gälla för sådant deltagande.

Om fullmäktige inte tagit ställning till att införa möjligheten till distansdeltagande i enlighet med bestämmelserna ovan finns det inte någon rätt för ledamöter att delta på distans och vara med vid beslutsfattandet. Det finns däremot inte något som hindrar att en ledamot eller en ersättare på distans tillåts lyssna till det som sägs vid ett sammanträde

eller att yttra sig. En sådan ledamot eller ersättare anses dock inte vara närvarande i kommunallagens mening, vilket kan ha betydelse när beslut ska fattas. Bestämmelserna i KL reglerar ledamöter i fullmäktige och nämnderna. För de kommunala bolagen är det aktiebolagslagens (2005:551), ABL, regler om styrelsesammanträden som är tillämpliga.

Överföring av både ljud och bild

Av förarbetena till bestämmelserna om distansdeltagande i fullmäktige och nämnder (jfr prop. 2013/14:5 s. 35 f) framgår att det inte bör anges i lagstiftningen vilka tekniska lösningar som ska användas vid distansdeltagande. Det är tillräckligt att i lagen slå fast några grundläggande krav. Ett av dessa krav bör vara att deltagare som inte befinner sig i samma lokal är anslutna till varandra med både ljud och bild. Att deltagarna både kan se och höra varandra tydligt innebär till att börja med att deltagarna enkelt kan identifiera varandra på ett betryggande sätt, vilket är nödvändigt av flera skäl. Vid överläggning inom stängda dörrar hanteras ofta sekretessbelagda uppgifter som inte får röjas för utomstående. Vid omröstning måste det även säkerställas att det är ledamöterna och inga andra som deltar i omröstningen. Att alla deltagarna både kan se och höra varandra tydligt är även viktigt för att den som deltar på distans ska kunna vara fullt delaktig i fullmäktiges eller nämndens överläggningar.

Deltagande på lika villkor

Ytterligare ett krav är att den distansdeltagande ges möjlighet att delta på samma villkor som de som är fysiskt närvarande i sammanträdeslokalen. Kravet på lika villkor för alla beslutande ställer stora krav på de tekniska hjälpmedel som ska användas. Framförallt krävs en ljud- och bildöverföring som både är stabil och av hög kvalitet. Om ljud- eller bildkvaliteten försämras eller förbindelsen bryts måste sammanträdet avbrytas tills en förbindelse av sådan kvalitet har återupprättats att alla åter kan sägas delta på lika villkor.

Den som deltar på distans måste även ha möjlighet att ta del av handlingar som delas ut vid sammanträdet och delta i avgörandet av ärendena, även i de fall avgörandet sker genom omröstning. Om den som deltar på distans inte kan vara fullt delaktig i alla de ärenden som behandlas vid sammanträdet kan nämligen deltagandet i sammanträdet inte sägas ske på lika villkor för alla ledamöter.

När det gäller öppna omröstningar genomförs de ofta genom att de beslutande ropas upp en efter en och därvid avger sin röst. Ett sådant förfarande förutsätter ingen annan teknisk lösning än den redan nämnda ljud- och bildöverföringen.

Slutna omröstningar ställer andra krav. Den tekniska lösning som används måste säkerställa att valhemligheten bevaras, att alla de beslutandes röster kommer med i rösträkningen och att alla ges möjlighet till insyn i förfarandet så att omröstningen inte kan manipuleras. Om inte alla dessa krav kan tillgodoses får distansdeltagande inte ske vid sammanträden då slutna omröstning kan komma att tillämpas, dvs. då ärenden som gäller val eller anställning av personal ska avgöras.

Sekretess och personuppgiftsbehandling

Många av de uppgifter som behandlas inom stängda dörrar omfattas av sekretess. Det innebär att de som deltar i sammanträdet inte får röja uppgifterna, vare sig muntligen, genom att lämna ut handlingar eller på något annat sätt. Lagstiftningen gör inte någon skillnad mellan dem som är närvarande i sammanträdeslokalen och den som deltar på distans. När någon deltar i ett sammanträde på distans kan det uppkomma särskilda svårigheter att upprätthålla sekretessen i praktiken. Det finns en risk att uppgifter kommer

ut vid överföringen mellan sammanträdeslokalen och den plats där den distansdeltagande befinner sig. Det kan också hända att någon utomstående tar del av ljud eller bild hos distansdeltagaren. Vid sammanträdestillfället är det i första hand ordföranden som har ansvar för att sammanträdet genomförs på ett sådant sätt att utomstående inte kan ta del av det som sägs och de uppgifter i övrigt som behandlas. Varje ledamot har även ett eget ansvar för att sekretessbelagda uppgifter inte röjs. Exempelvis måste sammanträdeshandlingarna hanteras på ett omdömesfullt sätt. På liknande sätt har den som deltar på distans ett eget ansvar för att ingen annan kan ta del av ljud och bild hos denne. Ordföranden bör genom information och frågor till distansdeltagaren försäkra sig om att det inte sker.

Om någon deltar i ett sammanträde genom att ljud och bild överförs elektroniskt och överföringen innefattar personuppgifter utgör det en sådan automatiserad behandling av personuppgifter att dataskyddsförordningen är tillämplig. Det innebär bl.a. att den personuppgiftsansvarige, dvs. nämnden, ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas. Åtgärderna ska åstadkomma en säkerhetsnivå som är lämplig med beaktande av bl.a. de särskilda risker som finns med behandlingen av personuppgifterna och hur pass känsliga de behandlade personuppgifterna är. Det behöver därför göras en risk- och sårbarhetsanalys för att klarlägga vilken säkerhetsnivå som ska gälla för skyddet av uppgifter. Kan överföringen av personuppgifter inte ske, eller sekretessen inte upprätthållas med rimlig säkerhet i förhållande till karaktären hos de uppgifter som förekommer i ett visst ärende eller en viss typ av ärenden, bör deltagande på distans inte medges vid sammanträden då sådana ärenden behandlas

Stadsledningskontorets bedömning

De nu rådande omständigheterna i form av smittrisk av coronaviruset covid -19 har aktualiserat frågeställningarna om deltagande på distans. Ett behov av möjlighet för ledamöterna i kommunfullmäktige, i kommunstyrelsen och i stadens nämnder att i vissa fall kunna delta vid sammanträden på distans bedöms föreligga. De beslut som föreslås avser att säkerställa att det finns juridiska förutsättningar för deltagande på distans för fullmäktige, kommunstyrelsen och övriga nämnder i syfte att säkerställa beslutsförheten. (Detta för att säkerställa att beslutsförhet i form av tillräckligt många närvarande ledamöter föreligger.)

Av förarbetena till lagstiftningen (a. prop. s. 34) framgår att deltagande på distans i första hand betraktas som ett komplement som ger möjlighet till ett deltagande i beslutsfattandet som annars inte hade kommit till stånd alls. I SKR:s exempel på arbetsordning för fullmäktige och reglemente för styrelser och nämnder anges att det ska föreligga särskilda skäl för att sammanträde ska få äga rum med ledamöter som deltar på distans. Vidare anges i SKR:s exempel de krav som kommunallagen uppställer för distansdeltagande samt för kommunstyrelsen och nämnderna även att distanslokalen ska vara så beskaffad att obehöriga inte kan ta del av handlingar, bild eller ljud¹. Stadsledningskontoret föreslår att motsvarande bestämmelser införs i fullmäktiges arbetsordning och i det gemensamma och likalydande kapitel 3 i reglementena för kommunstyrelsen och stadens nämnder.

¹ För fullmäktige anges inget om lokalens beskaffenhet då sammanträde där sällan sker med stängda dörrar.

Om det inträffar en extraordinär händelse i fredstid kan ordföranden i krisledningsnämnden besluta att krisledningsnämnden ska träda i funktion. Detta regleras i lagen (2006:544) om kommuners och regioner åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. I Göteborgs Stad utgör kommunstyrelsen krisledningsnämnd enligt reglemente för krisledningsnämnden. Det är inte reglerat, varken i lagstiftningen eller reglementet, hur deltagande i sammanträde med krisledningsnämnden ska ske. För att möjliggöra deltagande på distans även vid krisledningsnämndens sammanträden bedömer stadsledningskontoret att det av reglementet behöver framgå att det är tillåtet.

Särskilda skäl för att tillåta ledamöter att delta i sammanträden på distans kan då vara smittorisken och att sammanträdet annars inte hade kunnat komma till stånd.

Det finns dock ett flertal frågeställningar som inte är omhändertagna i de nu föreslagna besluten och som lämpar sig bättre att respektive verksamhet ser över och fattar beslut om.

Tekniska förutsättningar

Eftersom fullmäktiges, kommunstyrelsens och övriga nämnders tekniska förutsättningar skiljer sig åt bedöms det inte vara lämpligt att inom ramen för detta ärende gå in på vilka tekniska lösningar som ska användas. Det ska dock betonas att kommunallagen kräver att den teknik som används möjliggör att samtliga deltagare kan vara i bild, höra och se varandra. Det ska även gå att ta del av dokument som visas. Intraservice har tidigare bedömt att iPads inte kan ge en tillräckligt stabil bild, även om iPaden monteras på stativ. För att en stabil ljud- och bildöverföring ska kunna uppnås är rekommendationen att den som deltar på distans gör det via en kabelansluten dator för att driftskapaciteten ska kunna garanteras.

I de lokaler där sammanträden på distans hålls behöver det finnas utrustning för videokonferens i form av stor skärm, videokameror, mikrofoner och högtalare för att kraven för beslutsfattande på distans uppfylls vad gäller överföring av ljud och bild samt deltagande på lika villkor.

Stadsledningskontorets bedömning är att det ankommer på kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och övriga nämnder, att innan det första distanssammanträdet hålls, säkerställa att de tekniska förutsättningarna uppfyller lagkraven.

Sekretess och personuppgiftsbehandling

Även om de tekniska förutsättningarna för att kunna sammanträda med ledamöter på distans finns tillgängliga finns det fortfarande juridiska aspekter avseende sekretess och personuppgiftsbehandling som behöver beaktas vid tillämpningen av möjligheten att sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Detta gäller i första hand nämndernas sammanträden eftersom fullmäktiges sammanträden är öppna för allmänheten och där ska inte sekretessbelagd information hanteras. Mellan nämnderna kan det skilja sig mycket åt när det handlar om huruvida sekretessbelagd information eller personuppgifter hanteras och behandlas.

Stadsdelsnämnderna handlägger vid sina sammanträden exempelvis vissa ärenden enligt föräldrabalken och lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga som omfattas av sekretess och där det ingår behandling av känsliga personuppgifter, vilket inte är vanligt förekommande i de andra nämndernas verksamhet. När det gäller stadsdelsnämndernas

individutskott bedömer stadsledningskontoret att det vore olämpligt att besluta att dessa ska kunna hålla sammanträden där deltagande sker på distans, eftersom de ärenden som individutskotten handlägger innehåller både sekretessbelagda uppgifter och känsliga personuppgifter. Den typen av uppgifter riskerar att röjas vid deltagande på distans på grund av att tekniken inte upprätthåller tillräckligt hög säkerhetsnivå, felaktigt handhavande av tekniken eller att någon obehörig råkar höra eller se delar av sammanträdet. Därtill är det i de sociala ärenden som hanteras av individutskott vanligare att de personer vars ärenden behandlas begär företräde inför utskottet. Något beslut som möjliggör för individutskotten att tillåta ledamöter att delta i sammanträde på distans föreslås inte.

En annan skillnad mellan nämnderna är om sammanträdena i sig är offentliga eller inte, vilket påverkar även ledamöter på distans som ska delta på lika villkor som de som är på plats. Med hänsyn till nämndernas olika verksamheter och förutsättningar bedömer stadsledningskontoret det vara lämpligt att fullmäktige i samband med beslut om medgivande till sammanträden med ledamöter närvarande på distans överlåter till nämnderna att bestämma vad som närmare ska gälla genom att exempelvis anta regler i arbetsordning. I dessa kan t.ex. ansvarsfördelning mellan ordföranden och ledamot vid deltagande på distans regleras.

Tillägg i Arbetsordningen för Göteborgs kommunfullmäktige

Som ett nytt andra stycke i 9 § arbetsordningen föreslås följande (se bilaga 1).

Fullmäktiges ledamöter får, när särskilda skäl föreligger, delta i fullmäktiges sammanträden på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföringen sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Ledamot som önskar delta på distans ska senast tre² arbetsdagar före sammanträdet anmäla detta till fullmäktiges sekretariat. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

Tillägg i det gemensamma och likalydande kapitel 3 i reglementena för kommunstyrelsen och stadens nämnder

Som ett nytt sista stycke i § 9 i det gemensamma och likalydande kapitel 3 i reglementena för kommunstyrelsen och stadens nämnder föreslås följande (se bilaga 2).

Kommunstyrelsens/nämndens ledamöter får, när särskilda skäl föreligger, delta i kommunstyrelsens/nämndens sammanträde på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud. Ledamot som önskar delta på distans ska i förväg anmäla detta till ordföranden. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

Kommunstyrelsen/nämnden får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i kommunstyrelsen/nämnden.

Tillägg i reglemente för krisledningsnämnd

Som ett nytt andra stycke i § 4 i krisledningsnämndens reglemente föreslås följande (se bilaga 3).

² SLK:s förslag

Krisledningsnämndens ledamöter får, när särskilda skäl föreligger, delta i krisledningsnämndens sammanträde på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud. Ledamot som önskar delta på distans ska i förväg anmäla detta till ordföranden. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

Krisledningsnämnden får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i krisledningsnämnden.

Tidsbegränsad möjlighet att delta på distans

Det pågår sedan januari 2020 ett pilotprojekt med möjlighet att tillåta att ledamöter deltar på distans för tre av stadens nämnder under ett års tid. Inför fullmäktiges beslut att medge dessa nämnder förutsättningar att sammanträda med ledamöter som deltar på distans uppstod politisk debatt om huruvida möjligheten över huvud taget skulle införas, bland annat utifrån frågor om att upprätthålla sekretess, risk för otillbörlig påverkan samt ekonomiska aspekter utifrån behov. Därefter drabbades världen av en pandemi och möjligheterna att upprätthålla det kommunala beslutsfattandet utan att utsätta riskgrupper för smitta har föranlett att frågan om att låta ledamöter delta i sammanträden på distans aktualiserats. Det pågående pilotprojektet ska följas upp av stadsledningskontoret och de tre nämnderna och utmynna i en gemensam utvärdering avseende såväl funktionalitet som efterfrågan och praktisk tillämpning. Då det i nuläget finns en efterfrågan från även andra än de nämnder som ingår i pilotprojektet att hålla sammanträden där ledamöter deltar på distans bedömer stadsledningskontoret det vara lämpligt att, om fullmäktige beslutar i enlighet med stadsledningskontorets förslag, också det beslutet tidsbegränsas för att kunna följas upp och utvärderas. Genom att tidsbegränsa giltigheten av beslutet säkerställer fullmäktige att hela beslutet gäller temporärt, och att det när situationen stabiliserats kan ske en utvärdering ur samtliga perspektiv som påverkas när deltagande i sammanträde sker på distans. Stadsledningskontoret föreslår därför att giltigheten av beslutet om möjligheten att delta i sammanträden på distans tidsbegränsas till utgången av år 2020. Det kan därefter vara aktuellt att förlänga beslutet, men först sedan en förnyad bedömning har gjorts av behovet.

Arvode

Arvodesberedningen hade vid sitt sammanträde den 21 juni 2018, § 24 uppe en fråga om arvodering vid närvaro på distans. Frågan bordlades i avvaktan på kommunstyrelsens uppdrag att utreda möjligheterna till distansmöten för nämnder, utskott och styrelser (dnr 0454/18). Den 21 november 2019, § 28 fattade kommunfullmäktige beslut om ett pilotprojekt om medgivande att hålla sammanträden med ledamöter på distans.

Arvodesberedningen ställningstagande i frågan vid sammanträdet den 25 februari 2020 var att, inom ramen för pilotprojektet, ska arvodering vid närvaro på distans ske på samma villkor som för en ledamot som fysiskt närvarar vid sammanträdet.

Stadsledningskontorets gör därför bedömningen att under den tidsbegränsade och tillfälliga möjligheten att närvara på distans, under förutsättning att det sker enligt kommunallagens krav på ljud- och bildöverföring i realtid, ska arvodering och ersättning för förlorad arbetsinkomst ske på samma villkor som för en ledamot som fysiskt närvarar vid sammanträdet.

Om däremot en ledamot eller ersättare tillåts delta via telefon, eller via exempelvis Skype men utan att någon bildöverföring sker, anses ledamoten/ersättaren inte vara formellt närvarande i kommunallagens mening. I dessa fall föreligger ingen rätt till arvode eller ersättning för förlorad arbetsinkomst enligt Göteborgs Stads regler för arvoden och ersättningar.

Erica Farberger

Tf. Förste stadsjurist

Eva Hessman

Stadsdirektör